

Bryssel den 13 juni 2022
(OR. fr, en)

9764/22

ECOFIN 553
UEM 157
SOC 348
EMPL 230
COMPET 451
ENV 552
EDUC 221
RECH 344
ENER 260
JAI 815
GENDER 93
ANTIDISCRIM 73
JEUN 104
SAN 349

NOT

---

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet
Komm. dok. nr:	9417/22 - COM(2022) 614 final
Ärende:	Rekommendation till RÅDETS REKOMMENDATION om Ungerns nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Ungerns konvergensprogram 2022

För delegationerna bifogas det ovannämnda utkastet till rådets rekommendation, som har granskats och godkänts av olika rådskommittéer och som grundas på kommissionens förslag COM(2022) 614 final.

RÅDETS REKOMMENDATION

om Ungerns nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Ungerns konvergensprogram 2022

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

---

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241², genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten för återhämtning och resiliens ger ekonomiskt stöd till genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. Den bidrar till den ekonomiska återhämtningen och till genomförandet av hållbara och tillväxtfrämjande reformer och investeringar, i synnerhet för att främja den gröna och den digitala omställningen, och stärker samtidigt resiliensen och den potentiella tillväxten i medlemsstaternas ekonomier. Den bidrar också till hållbara offentliga finanser och ökar tillväxt och jobbskapande på medellång och lång sikt. Det högsta ekonomiska bidraget per medlemsstat inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens kommer att uppdateras i juni 2022, i enlighet med artikel 11.2 i förordning (EU) 2021/241.
- (2) Den 24 november 2021 antog kommissionen den årliga översikten över hållbar tillväxt, som inledde 2022 års europeiska planeringstermin. I översikten togs vederbörlig hänsyn till det sociala åtagandet från Porto som undertecknades den 7 maj 2021 om att fortsätta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Den 25 mars 2022 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2022 års årliga översikt över hållbar tillväxt. Den 24 november 2021 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, enligt vilken Ungern inte var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också ett förslag till 2022 års gemensamma sysselsättningsrapport, som innehöll en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitik och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog den gemensamma sysselsättningsrapporten den 14 mars 2022.

---

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (3) Rysslands invasion av Ukraina, som följde tätt inpå den globala pandemin, har avsevärt förändrat den geopolitiska och ekonomiska situationen. Invasionens påverkan på medlemsstaternas ekonomier har märkts genom bland annat högre priser på energi, livsmedel och råvaror samt svagare tillväxtutsikter. De ökande energipriserna slår särskilt hårt mot de mest utsatta hushållen som redan lever i eller riskerar att drabbas av energifattigdom liksom mot de företag som är mest sårbara för energiprishöjningar. Unionen märker också av en exceptionell ström av människor på flykt från Ukraina. De ekonomiska effekterna av Rysslands aggressionskrig har påverkat medlemsstaterna på ett asymmetriskt sätt. I detta sammanhang utlöstes den 4 mars 2022 rådets direktiv 2001/55/EG³ för första gången genom rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382⁴, och därigenom ges fördrivna människor från Ukraina rätt att lagligen vistas i unionen och att få tillgång till skolgång och utbildning, arbetsmarknaden, hälso- och sjukvård, bostäder och social välfärd. Exceptionella stödåtgärder har tillgängliggjorts för Ungern inom ramen för initiativet Sammanhållningsinsatser för flyktingar i Europa (Care) och den extra förfinansieringen inom programmet React-EU (återhämtningsstöd för sammanhållning och till Europas regioner) i syfte att snabbt kunna ta emot och integrera människor som flytt från Ukraina.

---

³ Rådets direktiv 2001/55/EG av den 20 juli 2001 om miniminormer för att ge tillfälligt skydd vid massiv tillströmning av fördrivna personer och om åtgärder för att främja en balans mellan medlemsstaternas insatser för att ta emot dessa personer och bära följderna av detta (EGT L 212, 7.8.2001, s. 12).

⁴ Rådets genomförandebeslut (EU) 2022/382 av den 4 mars 2022 om fastställande av att det föreligger massiv tillströmning av fördrivna personer från Ukraina i den mening som avses i artikel 5 i direktiv 2001/55/EG, med följden att tillfälligt skydd införs (EUT L 71, 4.3.2022, s. 1).

- (4) Med hänsyn till den snabbt föränderliga ekonomiska och geopolitiska situationen återupptar den europeiska planeringsterminen den breda politiska samordningen vad gäller ekonomi och sysselsättning 2022, samtidigt som en utveckling sker i enlighet med genomförandekraven i faciliteten för återhämtning och resiliens, enligt vad som angavs i 2022 års årliga översikt över hållbar tillväxt. Genomförandet av de antagna återhämtnings- och resiliensplanerna är viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna behandlar alla eller en betydande del av de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdades i 2019 och 2020 års europeiska planeringsterminer. De landsspecifika rekommendationerna från 2019 och 2020 är dessutom lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241, utöver eventuella andra landsspecifika rekommendationer som utfärdats fram till den dag då sådana granskade, uppdaterade eller ändrade återhämtnings- och resiliensplaner lämnades in.
- (5) Den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten är aktiverad sedan mars 2020. I sitt meddelande av den 3 mars 2021 med titeln *Ett år efter utbrottet av covid-19: finanspolitiska insatser* förde kommissionen fram sin ståndpunkt att beslutet om huruvida den allmänna undantagsklausulen ska avaktiveras eller fortsätta att gälla bör fattas efter en samlad bedömning av läget i ekonomin och att det viktigaste kvantitativa kriteriet bör vara nivån på den ekonomiska aktiviteten i unionen eller euroområdet jämfört med förkrisnivåerna (slutet av 2019). Ökad osäkerhet och stora nedåtrisker i de ekonomiska utsikterna på grund av kriget i Europa, liksom exceptionella höjningar av energipriserna och fortsatta störningar i leveranskedjorna, motiverar en förlängning av den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten under hela 2023.

- (6) I enlighet med riktlinjen i rådets rekommendation av den 18 juni 2021⁵ med avgivande av rådets yttrande om Ungerns konvergensprogram 2021 mäts den samlade finanspolitiska inriktningen för närvarande bäst som en förändring i de primära utgifterna (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och utan att beakta tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen), men inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel, i förhållande till den potentiella tillväxten på medellång sikt⁶. För att bedöma om den nationella finanspolitiken är försiktig och dess sammansättning gynnsam för en hållbar återhämtning som är förenlig med den gröna och den digitala omställningen granskas, förutom den övergripande finanspolitiska inriktningen, även utvecklingen i nationellt finansierade⁷ primära löpande utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och utan att beakta tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen) och investeringar.

---

⁵ Rådets rekommendation av den 18 juni 2021 med avgivande av rådets yttrande om Ungerns konvergensprogram 2021 (EUT C 304, 29.7.2021, s. 78).

⁶ Beräkningarna av den finanspolitiska inriktningen och dess delar i denna rekommendation är kommissionens uppskattningar baserade på de antaganden som ligger till grund för kommissionens vårprognos 2022. Kommissionens beräkningar av den potentiella tillväxten på medellång sikt inkluderar inte den positiva effekten av reformer som ingår i återhämtnings- och resiliensplanen och som kan stärka den potentiella tillväxten.

⁷ Som inte finansieras med bidrag inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens eller andra unionsmedel.

- (7) Den 2 mars 2022 antog kommissionen ett meddelande med en allmän vägledning för finanspolitiken 2023 (*den finanspolitiska vägledningen*) som syftade till att stödja förberedelserna av medlemsstaternas stabilitets- och konvergensprogram och på så sätt stärka den politiska samordningen. På grundval av de makroekonomiska utsikterna i vinterprognosen 2022 noterade kommissionen att det bör ske en övergång från en stödjande aggregerad finanspolitisk inriktning 2020–2022 till en i stort sett neutral aggregerad finanspolitisk inriktning 2023, samtidigt som det måste finnas en beredskap att agera om den ekonomiska situationen förändras. Kommissionen meddelade att de finanspolitiska rekommendationerna för 2023 även i fortsättningen bör se olika ut för olika medlemsstater och ta hänsyn till eventuella spridningseffekter över gränserna. Kommissionen uppmanade medlemsstaterna att låta vägledningen återspeglas i sina stabilitets- och konvergensprogram. Kommissionen åtog sig att noga följa den ekonomiska utvecklingen och anpassa sin vägledning efter behov, senast i den europeiska planeringsterminens vårpaket i slutet av maj 2022.
- (8) När det gäller den finanspolitiska vägledningen beaktas i de finanspolitiska rekommendationerna för 2023 de försämrade ekonomiska utsikterna, den ökade osäkerheten och ytterligare nedåtrisker samt den högre inflationen jämfört med kommissionens vinterprognos 2022. Mot bakgrund av dessa överväganden måste de finanspolitiska insatserna vara inriktade på att öka de offentliga investeringarna i den gröna och den digitala omställningen och en tryggad energiförsörjning samt hålla uppe köpkraften i de mest utsatta hushållen för att mildra effekterna av de ökade energipriserna och bidra till att begränsa inflationstrycket till följd av andrahandseffekter genom riktade och tillfälliga åtgärder. Finanspolitiken måste förbli flexibel så att den kan anpassas efter de snabbt föränderliga omständigheterna, inbegripet utmaningarna till följd av Rysslands aggressionskrig mot Ukraina när det gäller försvar och säkerhet, och bör se olika ut för olika medlemsstater enligt deras finanspolitiska och ekonomiska situation, även vad gäller deras utsatthet för krisen och tillströmningen av fördrivna människor från Ukraina.
- (9) Den 29 april 2022 lade Ungern fram sitt nationella reformprogram för 2022 och sitt konvergensprogram för 2022. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas.

- (10) Den 23 maj 2022 offentliggjorde kommissionen 2022 års landsrapport för Ungern. Den innehöll en bedömning av hur väl Ungern hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog 2019, 2020 och 2021. I landsrapporten bedömdes också Ungerns framsteg avseende genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning, liksom framstegen med att nå Förenta nationernas mål för hållbar utveckling.
- (11) Den 29 april 2022 lämnade Ungern in sitt konvergensprogram 2022 i enlighet med den frist som fastställs i artikel 4 i förordning (EG) nr 1466/97.
- (12) Den 23 maj 2022 lade kommissionen fram en rapport i enlighet med artikel 126.3 i fördraget. Denna rapport behandlade Ungerns budgetläge utifrån det faktum att dess underskott i de offentliga finanserna 2021 överskred fördragets referensvärde på 3 % av bruttonationalprodukten (BNP), samtidigt som den offentliga skulden överskred fördragets referensvärde på 60 % av BNP och inte uppnådde riktmärket för skuldminskning. Rapporten slog fast att underskotts- och skuldkriterierna inte var uppfyllda. I linje med meddelandet av den 2 mars 2022 övervägde kommissionen, vid sin bedömning av alla relevanta faktorer, om efterlevnaden av riktmärket för skuldminskning skulle medföra en alltför krävande tidigarelagd finanspolitisk insats som kan äventyra tillväxten. Kommissionen anser därför att det med hänsyn till de rådande exceptionella ekonomiska omständigheterna inte är berättigat att kräva efterlevnad av riktmärket för skuldminskning. Som aviserats föreslog kommissionen inte att nya förfaranden vid alltför stora underskott skulle inledas under våren 2022, och kommer att göra en ny bedömning av om det är nödvändigt att föreslå att sådana förfaranden ska inledas under hösten 2022.

(13) I sin rekommendation av den 20 juli 2020⁸ rekommenderade rådet Ungern att under 2020 och 2021 vidta alla nödvändiga åtgärder, i enlighet med den allmänna undantagsklausulen, för att effektivt hantera covid-19-pandemin, upprätthålla ekonomin och stödja den påföljande återhämtningen. Ungern rekommenderades också att, när de ekonomiska förhållandena medger det, driva en finanspolitik som syftar till att nå en återhållsam offentligfinansiell ställning på medellång sikt och säkerställa en hållbar skuldsättning, samtidigt som investeringarna ökas. Enligt uppgifter som validerats av Eurostat minskade Ungerns underskott i de offentliga finanserna under 2021 från 7,8 % av BNP 2020 till 6,8 %. Ungerns finanspolitiska åtgärder bidrog till den ekonomiska återhämtningen 2021, samtidigt som de tillfälliga krisåtgärderna minskade från 4,0 % av BNP 2020 till 0,8 % 2021. De åtgärder som Ungern vidtog 2021 var i linje med rådets rekommendation av den 20 juli 2020. De diskretionära budgetåtgärder som regeringen antog 2020 och 2021 var i de flesta fall tillfälliga eller kompenserades med uppvägande åtgärder. Samtidigt var vissa av de diskretionära åtgärder som regeringen vidtog under perioden 2020–2021 inte tillfälliga eller motsvarades av kompensationsåtgärder, och bestod främst av en sänkning av arbetsgivarnas socialförsäkringsavgifter, avskaffande av utbildningsavgiften, befrielse från inkomstskatt för anställda under 25 år, återinförande av 13:e månadspensionen och en höjning av läkarlönerna. Enligt uppgifter som validerats av Eurostat minskade den offentliga bruttoskulden från 79,6 % av BNP 2020 till 76,8 % av BNP 2021.

---

⁸ Rådets rekommendation av den 20 juli 2020 om Ungerns nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Ungerns konvergensprogram 2020 (EUT C 282, 26.8.2020, s. 107).

(14) Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna i konvergensprogrammet 2022 är gynnsamt. Regeringen beräknar att BNP i fasta priser kommer att öka med 4,3 % 2022 och med 4,1 % 2023. Som jämförelse visar kommissionens vårprognos 2022 en lägre real BNP-tillväxt, 3,6 % 2022 och 2,6 % 2023, främst på grund av antagandet om mer ihållande makroekonomiska effekter av Rysslands anfallskrig i Ukraina. I kommissionens prognos förutses en svagare tillväxt i den privata konsumtionen, särskilt under 2023, och en långsammare investeringstillväxt både 2022 och 2023. I konvergensprogrammet 2022 förutspår regeringen att det samlade underskottet kommer att minska till 4,9 % av BNP 2022 och till 3,5 % 2023. Minskningen under 2022 beror främst på en fortsatt dynamisk tillväxt i nominell BNP. Enligt konvergensprogrammet 2022 väntas den offentliga skuldkvoten minska till 76,1 % av BNP 2022 och sjunka till 73,8 % 2023. Utifrån de politiska åtgärder som var kända vid prognosens brytdatum förutses i kommissionens vårprognos 2022 ett underskott i de offentliga finanserna för 2022 och 2023 på 6,0 % respektive 4,9 % av BNP. Detta är högre än det underskott som beräknades i 2022 års konvergensprogram, främst på grund av de mindre gynnsamma makroekonomiska utsikterna, särskilt för 2023, och högre utgiftsökningar, som inbegriper kapitaltillskott till allmännyttiga företag på 1,1 % av BNP 2022 och ytterligare 0,7 % 2023. I kommissionens vårprognos 2022 förutses en högre offentlig skuldkvot, 76,4 % av BNP 2022 och 76,1 % 2023. Skillnaden beror på ett högre primärsaldo och en mindre gynnsam nominell BNP-dynamik. Enligt kommissionens vårprognos 2022 beräknas den potentiella produktionstillväxten på medellång sikt (10 års genomsnitt) till 3,2 %. Den beräkningen omfattar dock inte effekten av de reformer som ingår i återhämtnings- och resiliensplanen och som kan stärka Ungerns potentiella tillväxt.

- (15) Under 2022 fasade regeringen ut de åtgärder som vidtogs i samband med covid-19-krisen, så de tillfälliga krisåtgärderna förväntas minska från 0,8 % av BNP 2021 till 0,0 % 2022. Underskottet i de offentliga finanserna påverkas av de åtgärder som vidtogs för att motverka de ekonomiska och sociala effekterna av de höjda energipriserna, som i kommissionens vårprognos 2022 beräknas till 1,2 % av BNP 2022 och 0,7 % av BNP 2023⁹. Dessa åtgärder består av ersättning från staten till allmännyttiga företag med kapitaltransfereringar för förväntade förluster till följd av reglerade energipriser, en tillfällig sänkning av punktskatterna på bränslen och kompensation till små bensinstationer. Alla åtgärder utöver de permanenta pristaken på gas- och elpriser i detaljistledet har aviserats som tillfälliga. Om energipriserna förblir höga 2023 kan dock vissa av dessa åtgärder bli kvar. Vissa av dessa åtgärder är inte riktade till sin natur, framför allt de allmänna pristaken på energi i detaljistledet och sänkningen av punktskatterna. Underskottet i de offentliga finanserna påverkas också av kostnaderna för att ge tillfälligt skydd åt fördrivna personer från Ukraina, som enligt kommissionens vårprognos 2022 väntas uppgå till 0,2 % av BNP 2022 och 0,3 % 2023¹⁰.
- (16) I sin rekommendation av den 18 juni 2021 rekommenderade rådet Ungern att under 2022 vidmakthålla en stödjande finanspolitisk inriktning, inbegripet den impuls som ges genom faciliteten för återhämtning och resiliens, samt att upprätthålla nationellt finansierade investeringar. Ungern rekommenderades också att, när de ekonomiska förhållandena så medger, bedriva en finanspolitik som syftar till att på medellång sikt uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning och säkerställa de offentliga finansernas hållbarhet, och samtidigt öka investeringarna för att främja tillväxtpotentialen.

---

⁹ Siffrorna motsvarar de årliga budgetkostnaderna för de åtgärder som vidtagits sedan hösten 2021, inbegripet löpande inkomster och utgifter liksom i förekommande fall åtgärder avseende kapitalutgifter.

¹⁰ Det totala antalet fördrivna personer från Ukraina till unionen förväntas successivt öka till 6 miljoner till slutet av 2022, och den geografiska spridningen av dessa personer beräknas utifrån storleken på den diaspora som redan finns, den relativa befolkningen i den mottagande medlemsstaten och den faktiska spridningen av fördrivna personer från Ukraina inom unionen i mars 2022. För budgetkostnader per person grundas beräkningarna på mikrosimuleringsmodellen Euromod från kommissionens gemensamma forskningscentrum, med beaktande av såväl kontantförmåner som människor kan vara berättigade till som naturaförmåner som utbildning och hälso- och sjukvård.

(17) Under 2022 förväntas, enligt kommissionens vårprognos 2022 och uppgifterna i Ungerns konvergensprogram 2022, den finanspolitiska inriktningen i stort sett vara neutral med - 0,1 % av BNP, medan rådet rekommenderade en stödjande finanspolitisk inriktning¹¹. Ungern planerar att ge fortsatt stöd till återhämtningen genom att använda faciliteten för återhämtning och resiliens för att finansiera ytterligare investeringar, i enlighet med rådets rekommendation. Det positiva bidraget till den ekonomiska verksamheten från utgifter som finansieras med bidrag inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel förväntas minska med 1,0 procentenhet av BNP jämfört med 2021 på grund av en förväntad lägre utnyttjandegrad av unionsmedel¹². Nationellt finansierade investeringar förväntas ge ett expansivt bidrag på 0,2 procentenheter till den finanspolitiska inriktningen 2022¹³. Därför planerar Ungern att upprätthålla de nationellt finansierade investeringarna, i enlighet med rådets rekommendation. Samtidigt beräknas ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive nya åtgärder på inkomstsidan) under 2022 ge ett expansivt bidrag på 0,4 procentenhet till den övergripande finanspolitiska inriktningen. Detta omfattar den ytterligare effekten från åtgärderna för att motverka de ekonomiska och sociala effekterna av de ökade energipriserna (0,1 % av BNP) liksom kostnaderna för att ge tillfälligt skydd åt fördrivna personer från Ukraina (0,2 % av BNP). Flera diskretionära åtgärder bidrar också till ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (efter avdrag för nya inkomståtgärder), såsom återinförande av den 13:e månadspensionen, löneförmåner för tjänstemän inom brottsbekämpning och militärer och en minskning av arbetsgivarnas sociala avgifter och utbildningsavgifter.

---

¹¹ Om indikatorn ligger på minus innebär detta att överskottet i de primära utgifterna är högre än den ekonomiska tillväxten på medellång sikt, vilket signalerar att finanspolitiken är expansiv.

¹² Detta är kommissionens prognoser. Kommissionen har ännu inte bedömt Ungerns återhämtnings- och resiliensplan.

¹³ Andra nationellt finansierade kapitalutgifter förväntas ge ett expansivt bidrag på 0,4 procentenheter av BNP, vilket i hög grad beror på de finanspolitiska effekterna av rekaptaliseringen till allmännyttiga företag.

- (18) I kommissionens vårprognos 2022 beräknas den finanspolitiska inriktningen 2023 ligga på +1,9 % av BNP vid oförändrad politik¹⁴. Ungern förväntas fortsätta att använda bidragen inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens under 2023 för att finansiera ytterligare investeringar till stöd för återhämtningen. Det positiva bidraget till den ekonomiska aktiviteten från de utgifter som finansieras med bidrag inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel, beräknas öka med 0,3 procentenheter av BNP 2023. Nationellt finansierade investeringar förväntas ge ett expansivt bidrag på 0,4 procentenheter till den finanspolitiska inriktningen 2023¹⁵. Samtidigt beräknas ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive nya åtgärder på inkomstsidan) under 2023 ge ett kontraktivt bidrag på 1,9 procentenhet till den övergripande finanspolitiska inriktningen. Detta omfattar effekterna av utfasningen av åtgärderna för att hantera de ökade energipriserna (0,1 % av BNP) och de ytterligare kostnaderna för att ge tillfälligt skydd åt fördrivna personer från Ukraina (0,1 % av BNP).
- (19) I konvergensprogrammet 2022 förväntas underskottet i de offentliga finanserna successivt minska till 2,5 % av BNP 2024 och till 1,5 % 2025. Underskottet i de offentliga finanserna förväntas därför återgå till en nivå under 3 % av BNP 2024. Enligt konvergensprogrammet 2022 väntas den offentliga skuldkvoten minska fram till 2025, närmare bestämt genom att minska till 70,4 % av BNP 2024 och sedan till 66,9 % 2025. Enligt kommissionens analys verkar riskerna för skuldållbarheten vara medelhöga på medellång sikt.

---

¹⁴ Om indikatorn ligger på plus innebär detta att underskottet i de primära utgifterna är högre än den ekonomiska tillväxten på medellång sikt, vilket signalerar att finanspolitiken är kontraktiv.

¹⁵ Andra nationellt finansierade kapitalutgifter förväntas ge ett kontraktivt bidrag på 0,6 procentenheter av BNP, vilket i hög grad beror på utfasningen av renoveringssubventionerna till familjer och på lägre värderade rekapitaliseringar till allmännyttiga företag än under 2022.

- (20) Effekterna av befolkningens åldrande och ökningen av den offentliga skulden under covid-19-krisen kommer att intensifiera de långsiktiga utmaningarna för den finanspolitiska hållbarheten i Ungern. Pensionsutgifterna beräknas öka avsevärt, från omkring 8 % 2019 till över 12 % av BNP 2070. Indikatorerna för finanspolitisk hållbarhet pekar på medelhöga hållbarhetsrisker på medellång sikt och höga risker på lång sikt. Den senaste tidens politiska åtgärder förvärrar hållbarhetsproblemet genom att öka regeringens långfristiga pensionsåtaganden. Den 13:e månadspension som återinfördes 2021 och 2022 förväntas öka utgifterna för pensioner. Förändringar av skatte- och pensionssystemen under det senaste årtiondet beräknas öka utgifterna för pensionerna för högavlönade pensionärer och öka ojämlikheten bland pensionärerna. Bland dessa åtgärder ingår avskaffandet av taket för pensionsinkomster och pensioner och införandet av en fast personlig inkomstskatt, vilket ökar höginkomsttagarnas pensionsinkomster. Minimipensionen är nominellt oförändrad sedan 2008, vilket påverkar situationen för personer med avbruten anställningshistorik och låga genomsnittsinkomster under sin karriär.

- (21) Ungern lämnade in de sammanhållningspolitiska programdokumenten för den partnerskapsöverenskommelse som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060¹⁶ den 30 december 2021 och programmet för ekonomisk utveckling och innovation + den 26 januari 2022. I enlighet med förordning (EU) 2021/1060 ska Ungern beakta de relevanta landsspecifika rekommendationerna i programplaneringen av de sammanhållningspolitiska fonderna 2021–2027. Detta är en förutsättning för att förbättra ändamålsenligheten och maximera mervärdet av det ekonomiska stöd som ska erhållas från de sammanhållningspolitiska fonderna, samtidigt som samordning, komplementaritet och enhetlighet mellan de sammanhållningspolitiska fonderna och andra unionsinstrument och fonder främjas. För att de sammanhållningspolitiska programmen ska kunna genomföras på ett framgångsrikt sätt krävs också att investeringshinder avlägsnas till stöd för den gröna och den digitala omställningen och en balanserad territoriell utveckling.
- (22) Ungerns arbetsmarknad är överlag i god form, men utmaningar kvarstår när det gäller den låga sysselsättningsgraden bland kvinnor och missgynnade grupper. Mödrar med små barn tenderar att vara borta från arbetet under lång tid, delvis på grund av bristen på barnomsorgsplatser för barn under tre år. Antalet barnomsorgsplatser ökar gradvis tack vare särskilda program, men förskolorna lider också av personalbrist. Det finns stort utrymme för att öka sysselsättningsgraden för vissa missgynnade grupper, såsom lågutbildade, långtidsarbetslösa, personer med funktionsnedsättning och romer. Dessa grupper skulle kunna mobiliseras bättre genom att utrustas med kompetens och genom aktiv hjälp att hitta arbete. Stödet under jobbsökandet är begränsat och endast hälften av de registrerade arbetslösa får ekonomiska förmåner. Arbetslöshetsersättningens varaktighet är bland de kortaste i unionen. Arbetslösheten är koncentrerad till mindre utvecklade regioner och landsbygdsområden.

---

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1060 av den 24 juni 2021 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden+, Sammanhållningsfonden, Fonden för en rättvis omställning och Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden samt finansiella regler för dessa och för Asyl-, migrations- och integrationsfonden, Fonden för inre säkerhet samt instrumentet för ekonomiskt stöd för gränsförvaltning och viseringspolitik (EUT L 231, 30.6.2021, s. 159).

- (23) Fattigdomsriskerna har minskat markant, men många människor har fortfarande inte råd med grundläggande förnödenheter. Den materiella och sociala fattigdomen är fortfarande bland de högsta i unionen, särskilt bland barn. Fattigdom och social utestängning är koncentrerad till särskilda grupper och territorier. Fattigdomen är tre till fyra gånger högre för romer på grund av deras mer begränsade tillgång till arbetsmarknaden och offentliga tjänster. Det sociala skydds nätet har försvagats för familjer utan stabil sysselsättning under det senaste årtiondet och fattigdomsklyftan har ökat på senare tid. Skattesystemet belastar de lågavlönade arbetstagarna på ett oproportionerligt sätt. Sannolikheten är också mindre för låginkomstfamiljer att gynnas av inkomstskatteavdraget per barn. Deras viktigaste inkomstkällor, såsom lön för offentligt arbete, minimiinkomst och familjebidrag, har inte hållit jämna steg med levnadskostnaderna. De reglerade priserna för bostadsenergi har förblivit oförändrade, vilket delvis skyddar hushållen från de senaste råvaruprisökningarna. Detta hjälper dock inte fattiga hushåll på landsbygden som använder fasta bränslen för uppvärmning. Stigande bostadspriser utgör ytterligare en utmaning för låginkomstfamiljer, som har svårt att få tillgång till offentliga bostadsstöd. Samtidigt har det blivit ont om subventionerade bostäder och de är ofta nedgångna.

(24) Utbildningsresultaten i Ungern ligger under unionsgenomsnittet. Vid 15 års ålder är de grundläggande färdigheterna betydligt lägre än genomsnittet i unionen och de regionala genomsnitten, och de har minskat under det senaste årtiondet. I motsats till de europeiska trenderna har andelen elever som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning inte minskat under det senaste årtiondet och låg på 12,0 % under 2021, vilket är över unionsgenomsnittet på 9,7 %. Andelen unga med högst grundskoleutbildning är högre i de minst utvecklade distrikten och sex gånger högre bland romerna än bland icke-romer. Andelen personer i åldersgruppen 25–34 år med högskoleexamen har ökat sedan 2010, men är fortfarande bland de lägsta i unionen. Deltagandet i vuxenutbildning ligger strax över hälften av unionsgenomsnittet. Det saknas digitala färdigheter, särskilt bland fattigare människor. I de två lägsta inkomstkvartilerna har endast 13 % och 18 % av ungrarna åtminstone grundläggande digitala färdigheter, vilket är bland de lägsta nivåerna i unionen. Missgynnade elever har små chanser att ta sig in på banorna för högre utbildning. Ojämlighet när det gäller utbildning begränsar möjligheterna till social rörlighet. Den låga effektiviteten och rättvisan i skolsystemet beror sannolikt på den låga nivån på skolans självständighet, bristen på socioekonomisk mångfald i skolorna och låga lärarlöner. Bristen på lärare blir ett allt större problem. Även om aggregerade indikatorer, såsom förhållandet mellan lärare och elev, inte tyder på akuta brister, visar en mer detaljerad analys att det råder brist inom specifika ämnen som matematik, naturvetenskap och främmande språk. Lärarbristen är också kopplad till fragmenteringen av skolsystemet, eftersom hälften av alla grundskole- och gymnasieskolor har färre än 150 elever. Skolor med en stor andel missgynnade elever tenderar att drabbas särskilt hårt av bristen på kvalificerade lärare. Mer än hälften av alla utexaminerade från lärarutbildningen byter karriärbana på grund av den höga arbetsbördan och de låga lönerna för lärare, särskilt i början av karriären. Dessutom medför den centraliserade skolförvaltningen begränsningar för rektorerna i fråga om självständighet och verktyg för att förbättra undervisningens kvalitet.

- (25) Hälsoreultatet släpar efter de flesta andra medlemsstater, vilket återspeglar både en ohälsosam livsstil och hälso- och sjukvårdens begränsade effektivitet. Nivåerna av rökning, alkoholmissbruk och fetma är bland de högsta i unionen. Ungerna tillhör dem i unionen som mest sannolikt kommer att dö i förtid på grund av dålig luftkvalitet. Antalet dödsfall som skulle kunna undvikas är ett av de högsta i unionen, delvis på grund av otillräcklig screening och primärvård. Det finns betydande socioekonomiska skillnader i tillgången till vård av god kvalitet på grund av en betydande brist på hälso- och sjukvårdspersonal, särskilt allmänläkare och sjuksköterskor. Sjukhusnätverket är fragmenterat och har ett stort antal sjukhussängar. Ungerska patienter tillbringar längst tid på sjukhus i hela unionen, eftersom användningen av dagkirurgi har förblivit låg i jämförelse med unionsgenomsnittet. Nyligen genomförda reformer har uppmuntrat allmänpraktiserande läkare att samarbeta, vilket skulle förbättra tillhandahållandet av tjänster. Betydande åtgärder vidtogs för att avskaffa förmånsutbetalningar och åtgärda bristen på läkare.
- (26) Brister när det gäller oberoende kontrollsystem och de täta förbindelserna mellan den politiska sfären och vissa företag befrämjar korruption. När allvarliga anklagelser framförs, saknas systematiskt handlingskraften att utreda och lagföra korruption som kan beröra högt uppsatta tjänstemän eller deras närmaste krets. Ansvarsskyldighet för beslut om att avsluta utredningar är fortfarande ett problem, eftersom det inte finns några verkningfulla rättsmedel mot åklagarmyndighetens beslut att inte väcka åtal för påstådd brottslig verksamhet. Ramverket mot korruption försvagas ytterligare av att allmänhetens möjligheter till insyn minskar i takt med inskränkningarna i mediefriheten, den fientliga inställningen till det civila samhällets organisationer och de återkommande utmaningarna när det gäller tillämpningen av reglerna för insyn och tillgång till offentliga uppgifter. I december 2021 sköt regeringen upp genomförandet av de flesta åtgärderna i sin strategi mot korruption för åren 2020–2022¹⁷.

---

¹⁷Kommissionen sände en skrivelse till Ungern den 27 april i enlighet med artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2092 av den 16 december 2020 om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten (EUT L 433I, 22.12.2020, s. 1).

- (27) Rättssystemets oberoende, effektivitet och kvalitet är avgörande för att locka till sig företag och för att möjliggöra ekonomisk tillväxt. Oron över rättsväsendets oberoende kvarstår. Nationella rättsliga rådet ha fortfarande svårigheter att utgöra en motvikt till domstolsmyndighetens ordförande. Reglerna om val av ordförande för högsta domstolen innebär en risk för politiskt inflytande över landets högsta domstol. Bristen på insyn i systemet för tilldelning av ärenden gör det inte möjligt för parterna att kontrollera om någon otillbörlig skönsmässig bedömning har tillämpats. Frågor har tagits upp om författningsdomstolens roll, som består av ledamöter som väljs av parlamentet utan medverkan av rättsväsendet, när det gäller att se över domar från de allmänna domstolarna.
- (28) Ungern rankas lågt bland medlemsstaterna i den sociala dialogen, intressenternas engagemang i utvecklingen av primärrätten, samråd med arbetsmarknadens parter, det civila samhället och användningen av evidensbaserade instrument. Nationella bestämmelser om obligatoriskt offentligt samråd om utkast till rättsakter och deras konsekvensbedömningar har systematiskt ignorerats. Antalet lagar som är föremål för samråd har minskat avsevärt under de senaste åren.
- (29) Åtgärder har vidtagits för att förbättra skattesystemet ytterligare, men vissa problem kvarstår. Skattetrycket på arbete har minskat, men är fortfarande högt för många låginkomsttagare. Sektorspecifika skatter och ett stort antal små skatter komplicerar skattesystemet och ökar efterlevnadskostnaderna, särskilt för mindre företag.

(30) Hinder i form av regleringar och statlig inblandning på produktmarknader står i vägen för valet av effektiva företag och begränsar konkurrensen. Tillfälliga undantag för affärstransaktioner från konkurrensgranskning hindrar marknaden från att fungera och hämmar investeringar. Oförutsägbarhet när det gäller regelverket är ytterligare ett problem, särskilt inom detaljhandeln, som under de senaste åren har ställts inför många regeländringar. Regleringar och skatter kan hindra företag från att växa, särskilt inom detaljhandeln och allmännyttiga företag. Regleringen av yrken är fortfarande restriktiv. Långsamma och kostsamma insolvensförfaranden kan hindra omstruktureringen av konkurshotade företag. Upphandlingsmarknaden är fortfarande sårbar för konkurrensbegränsande metoder. Andelen kontrakt som tilldelats i förfaranden där det bara fanns en anbudsgivare är fortfarande bland de högsta i unionen. Myndigheterna förbättrade övervakningen av korrektheten i offentlig upphandling som en reaktion på de tidigare resultaten av kommissionens successiva revisioner av förvaltningen av unionsmedel, som genomfördes 2014, 2015 och 2017 och där allvarliga systembrister och oriktigheter konstaterades, särskilt i samband med användningen av ramavtal. Det återstår att se om alla tidigare identifierade brister har åtgärdats fullt ut i praktiken. På senare tid har det uppstått nya risker i och med att truster för allmänintresset uppenbart utesluts från reglerna för offentlig upphandling. I februari 2021 satte regeringen upp ett ambitiöst mål om att minska andelen offentliga upphandlingsförfaranden med endast ett anbud till mindre än 15 %, dock utan en fast tidsplan.

- (31) Omställningen till en klimatneutral ekonomi befinner sig fortfarande i ett tidigt skede. Hälften av Ungerns territorium är kraftigt utsatt för klimatförändringsrisker, bland annat torka och översvämningar. Detta skapar ett behov av hållbara klimatanpassningslösningar, framför allt genom naturbaserad vattenupptagning, bland annat genom återställande av naturlig hydrologi, anpassning av jordbruksmetoder och noggrann övervakning av grund- och ytvattenuttag för bevattning. Luft- och vattenkvaliteten är fortfarande ett problem. De huvudsakliga källorna till luftföroreningar är förbränning av fast bränsle i bostäder samt utsläpp från jordbruk och transporter. En stor del av dricksvattennätet är dåligt utformat och regelverket skapar hinder för investeringar. Den cirkulära ekonomin befinner sig fortfarande i en inledningsfas, återvinningen av kommunalt avfall är underutvecklad och de ekonomiska instrumenten räcker inte till för att hantera miljöproblem. Avfallshanteringen omorganiserades av regeringen i flera steg. Förändringarna begränsade konkurrensen inom sektorn, vilket medförde sidoeffekterna sjunkande effektivitet och återvinningsgrad. Sektorer som sannolikt kommer att minska eller förändras på grund av den gröna omställningen tillhandahåller arbetstillfällen för nästan 4 % av alla arbetstagare, vilka särskilt kan behöva kompetensutveckling och omskolning. Brist på arbetskraft inom energisektorn skulle kunna hindra omställningen till klimatneutralitet.
- (32) Transportinfrastrukturen kännetecknas av ett tätt motorvägsnät och elektrifierat järnvägsnät. Ungern har upplevt en kraftig ökning av utsläppen inom transportsektorn, som snabbt håller på att bli den största utsläppssektorn. Ungern är en av de mest trafiköverbelastade medlemsstaterna, och antalet förlorade timmar per förare fortsätter att öka i stadsområdena. Andelen nyregistrerade utsläppsfria personbilar och antalet laddningsstationer ökar stadigt. Även om motsvarande indikatorer visar på en ledande ställning bland regionala motsvarigheter ligger man fortfarande under unionsgenomsnittet.

- (33) Forskning och innovation är en viktig drivkraft för långsiktig tillväxt och konkurrenskraft. Ungern rankas som en innovatör på uppgång. Utgifterna för forskning och utveckling ökar och uppgick till 1,61 % av BNP 2020. Bristen på högkvalificerad arbetskraft är ett stort hinder för innovation. Andelen personer med högskoleutbildning är bland de lägsta i unionen. Den nyligen genomförda befrielsen för unga arbetstagare från inkomstskatt och andra strukturella förändringar som hindrar akademisk frihet minskar den högre utbildningens attraktionskraft. De digitala färdigheterna och användningen av digital teknik i företag och offentliga tjänster ligger fortfarande under unionsgenomsnittet.
- (34) Inom ramen för det mandat som unionens stats- och regeringschefer gav i Versaillesförklaringen syftar kommissionens förslag till en REPowerEU-plan till att så snart som möjligt fasa ut unionens beroende av import av fossila bränslen från Ryssland. I detta syfte har kommissionen för avsikt att identifiera de lämpligaste projekten, investeringarna och reformerna på nationell och regional nivå och på unionsnivå i dialog med medlemsstaterna. Målet med dessa åtgärder är att minska det totala beroendet av fossila bränslen och flytta importen av fossilt bränsle från Ryssland.

(35) Ungerns energisektor är starkt beroende av Ryssland för fossila bränslen. Enligt uppgifter från 2020¹⁸ kommer nästan all importerad gas från Ryssland (95 % jämfört med unionsgenomsnittet på 44 %). Beroendet av Ryssland när det gäller olja ligger också över unionsgenomsnittet (61 % jämfört med 26 %), men när det gäller kol är det lägre (22 % jämfört med 54 %). Naturgasens andel av energimixen är högre än unionsgenomsnittet (35 % jämfört med 24 %), medan andelen olja (30 % jämfört med 33 %) och kol (7 % jämfört med 11 %) är lägre. Andelen förnybara energikällor på 13,9 % av den slutliga energianvändningen (brutto) är en av de lägsta i unionen. Ungern har för avsikt att förlita sig mer på solenergi, samtidigt som potentialen hos vindkraft och geotermisk energi fortfarande är underutnyttjad. Elnätet kräver investeringar, såsom smarta mätare, prosumentsystem, energisamhällen och dynamisk prissättning för att hantera mer förnybar energi. Dessutom skulle tillståndsförfarandena för installation av anläggningar som använder förnybara energikällor kunna förenklas. Det rekommenderas att nya investeringar i gasinfrastruktur och gasnät om möjligt ska vara framtidssäkrade så att de är hållbara på lång sikt och i framtiden kan ställas om till hållbara bränslen. För att ytterligare minska beroendet finns det stora möjligheter att förbättra energieffektiviteten i bostadsbyggnadssektorn. Tillämpningen av strängare miljönormer för nya bostäder sköts upp med 18 månader till juni 2022. Det nuvarande programmet för renovering av bostäder är inte inriktat på energieffektivitet och utesluter i praktiken de mest utsatta familjerna. Den enhetligt låga nivån på reglerade energipriser, oavsett hushållens inkomster eller konsumtionsnivå, ökar inkomstskillnaderna och skapar inga incitament för energibesparingar. Ungern måste ytterligare höja ambitionsnivån när det gäller att minska utsläppen av växthusgaser, öka andelen förnybar energi och öka energieffektiviteten för att landet ska uppnå målen i 55 %-paketet.

---

¹⁸ Eurostat (2020), andelen rysk import av den totala importen av naturgas, råolja och stenkol. När det gäller genomsnittet för EU-27 baseras den totala importen på import från länder utanför EU-27. För Ungern omfattar den totala importen handel inom EU. Råolja omfattar inte raffinerade oljeprodukter. Det bör noteras att även om Ungerns importberoende av rysk gas är stort, exporterar Ungern en stor mängd gas till grannländerna. Därför är dess gasberoende för inhemsk förbrukning sannolikt lägre än de rapporterade siffrorna, även om det fortfarande är betydande.

- (36) Även om den påskyndade omställningen till klimatneutralitet och utfasningen av fossila bränslen kommer att orsaka betydande omstruktureringskostnader inom flera sektorer, kan Ungern, för att minska de socioekonomiska effekterna av omställningen i de regioner som påverkas mest, utnyttja mekanismen för en rättvis omställning inom ramen för sammanhållningspolitiken. Dessutom kan Ungern använda Europeiska socialfonden+, inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057¹⁹, för att förbättra sysselsättningsmöjligheterna och stärka den sociala sammanhållningen.
- (37) Mot bakgrund av kommissionens bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet 2022, och dess yttrande²⁰ återspeglas i rekommendation 1.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Ungern att 2022 och 2023 vidta följande åtgärder:

1. Under 2023 säkerställa att tillväxten i de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten för återhämtning och resiliens och andra unionsmedel. Under perioden efter 2023 bedriva en finanspolitik som syftar till att på medellång sikt uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning. Förbättra pensionssystemets långsiktiga hållbarhet och samtidigt bevara tillräckligheten, särskilt genom att ta itu med inkomstklyftorna.
2. Snabbt avsluta förhandlingarna med kommissionen om de sammanhållningspolitiska programdokumenten för 2021–2027 i syfte att påbörja genomförandet av dem.

---

¹⁹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/1057 av den 24 juni 2021 om inrättande av Europeiska socialfonden+ (ESF+) och om upphävande av förordning (EU) nr 1296/2013 (EUT L 231, 30.6.2021, s. 21).

²⁰ Enligt artikel 9.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

3. Fortsätta att integrera de mest utsatta grupperna på arbetsmarknaden, särskilt genom kompetensutveckling och förlängning av utbetalningsperioden för arbetslöshetsersättning. Förbättra tillräckligheten för det sociala biståndet och säkerställa tillgång till grundläggande tjänster och lämpliga bostäder för alla. Förbättra utbildningsresultaten och se till att mindre gynnade grupper, särskilt romer, i större utsträckning deltar i allmän utbildning av hög kvalitet. Förbättra tillgången till förebyggande vård och primärvård.
4. Stärka regelverket mot korruption, bland annat genom att förbättra lagföringen och tillgången till offentlig information samt stärka rättsväsendets oberoende. Förbättra kvaliteten på och insynen i beslutsprocessen genom verksam social dialog och samverkan med andra berörda parter samt genom regelbundna konsekvensbedömningar. Fortsätta att förenkla skattesystemet. Förbättra förutsebarheten i lagstiftningen och konkurrensen inom tjänstesektorn, särskilt inom detaljhandel och allmännyttiga tjänster, och systematiskt tillämpa konkurrenskontroll vid affärstransaktioner. Öka konkurrensen inom offentlig upphandling.
5. Främja reformer och investeringar i hållbar vatten- och avfallshantering och ekonomins cirkularitet, digitalisering av företag, grön och digital kompetens samt forskning och innovation.
6. Minska det totala beroendet av fossila bränslen genom att påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor, särskilt genom att rationalisera tillståndsförfarandena och uppgradera elinfrastrukturen. Diversifiera importen av fossila bränslen, bland annat genom att stärka sammanlänkningen med deltagande av andra länder. Minska beroendet av fossila bränslen i byggnader och transporter genom att intensifiera insatserna för energieffektivitetsåtgärder för alla, särskilt när det gäller bostadshus och hållbara transporter, framför allt genom elektrifiering.

Utfärdad i Bryssel den

På rådets vägnar

Ordförande